

ЗНАЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АСПЕКТУ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ НА ПРИКЛАДІ М. СЛЯВ'ЯНСЬК (ДОНЕЦЬКА ОБЛ.)

М.С. КУЗЬКО, *магістр*

Чернігівська гідрогеолого-меліоративна експедиція

14032, Україна, м. Чернігів, вул. Бєлова, 11

E-mail: marrjana@mail.ru

Забезпечення сталого розвитку будь-якого регіону та висока якість життя і здоров'я населення можуть бути досягнуті лише за умови збереження природних систем та підтримки сприятливого стану навколишнього середовища. Внаслідок цього екологічний аспект розвитку території безпосередньо впливає на економічний та соціальний аспекти, утворюючи сталу систему. Екологічний контроль у сфері природокористування та охорони навколишнього середовища зазвичай регулюється багатьма міжнародними конвенціями та угодами. Але першочергово за дотриманням цих правил повинна слідкувати держава. Порушення екологічної рівноваги (внаслідок нерозважливого природокористування) викликають несприятливі природні процеси, які можуть пошкодити інфраструктуру або навіть викликати жертви серед населення.

Тому повноцінний розвиток територій передбачає систему заходів щодо забезпечення екологічної безпеки. Екологічна безпека - стан захищеності біосфери і людського суспільства від загроз, що виникають в результаті антропогенних і природних впливів на навколишнє середовище. До цього поняття входить система регулювання та керування, що дозволяє прогнозувати, не допускати, а в разі виникнення - ліквідувати розвиток надзвичайних ситуацій.

Масштабна розробка родовищ корисних копалин пов'язана з потужним техногенним впливом на земну кору, змінами її первісного стану на великих територіях. На жаль, на території України в регіонах інтенсивного природокористування дотримання правил екологічної безпеки не відбувається. Одним зі шкідливих явищ, що може виникнути внаслідок цього, є карст - сукупність геологічних процесів, викликаних хімічним розчиненням гірських порід, виражених в утворенні порожнин в земній корі, специфічного режиму поверхневих та підземних вод, характерного рельєфу місцевості. Порооди, що карстуються, та пов'язані з ними карстові процеси широко розповсюджені на території всієї України і займають близько 65,8% її площі, що робить дану проблему значущою.

Прикладом розвитку антропогенного карсту є ділянка колишнього розсолопромислу в м. Слав'янськ Донецької області. Добича солей на даній території почалася ще в середині 19 ст. шляхом випарювання солі з розсолів, а з 20 ст. - через вилуговування пластів солей.

Активне природокористування призвело до того, що не дивлячись на припинення розсолопромислу в 1961 році, техногенні карстові процеси не лише

не припинилися, а навіть посилилися: більшість пластів солей вилужені, на закритих свердловинах до 1981 року спостерігалось підвищення рівня води (висхідні розсоли) зі значною мінералізацією. Наразі помічене зменшення мінералізації води ропних озер Слав'янського бальнеокурорту за рахунок відновлення природного гідродинамічного режиму (підтяжка прісних підземних вод верхніх водоносних горизонтів).

Аналіз фондових матеріалів та сучасних досліджень показав, що наслідком нераціонального розсолопроміслу стали коливання солоності води колодязів, свердловин, поверхневих водотоків та водоймищ. Крім того, масове вилуговування солей призвело до утворення порожнин в земній корі, що призводить до осідання земної поверхні на 30-40 мм/рік, а також активізувало підтоплення території. Середньорічний приріст карстових порожнин не міг повноцінно компенсуватися осадами, а припинення розсолдобичі призвело до збільшення виносу солей підземними водами з пластів природнім шляхом. Щорічно з карстового масиву до р. Казенний Торець виноситься близько 60 тис. т солі, що шкодить екосистемі в цілому. Крім шкоди екологічному стану району, ці процеси (як наслідок елементарного недотримання правил екологічної безпеки) потребують значних ресурсів для створення заходів із боротьби з осіданням земної поверхні, підтопленням, відновленням засолених поверхневих вод, ґрунтів, цілих біогеоценозів. В свою чергу опріснення ропних озер Слав'янського бальнеокурорту зменшує їх лікувальні якості, що знижує економічні прибутки для району від туристичного бізнесу.

Таким чином, екологічний аспект має надзвичайно вагоме значення в концепції розвитку всієї території, в виборі політики її управління та природокористуванням.

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СТОМЛЮВАННЯ ОПЕРАТОРІВ ТА ЙОГО НАСЛІДКІВ

Є.В. ЛІТОМІН, аспірант

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

E-mail: east1785@mail.ru

Стомлення – стан організму, що характеризується частим зниженням його працездатності.

Причини стомлюваності: втрата енергетичних сил організму через неправильне харчування, нервова напруга, тривала або надмірне фізичне навантаження, недосипання.

Прояви стомлюваності: почуття виснаження і втрати сил, втоми, зниження точності, узгодженості і ритмічності рухів, сонливість, зниження імунітету.